

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat KURUM** tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

G. Otlu
Çiçek OTLU

İstanbul Milletvekili

Ulusal Engelli Veri Sistemi'nde kayıtlı olan engelli sayısı; 1.422.159'u erkek, 1.107.542'si kadın olmak üzere 2.529.701 kişidir. Bunların %11,1'ini görme engelliler oluşturmaktadır. Engelli bireylerin toplumsal hayata eşit koşullarda tam ve etkin katılımlarının sağlanması devletlerin yükümlülüğüdür. Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme ile engelli bireylerin insan hak ve özgürlüklerinden tam ve eşit şekilde yararlanması amaçlanmıştır. Engelli bireylerin ulaşımında karşılaştıkları sorunlar sosyal hayatlarını ve iş yaşamlarını doğrudan etkilemektedir.

7 Temmuz 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun'un Geçici 2. ve 3. maddeleri, kamu kurumlarına ait tüm yapılar ile belediyelerin sunduğu toplu taşıma hizmetlerinin yedi yıl içinde engellilerin erişimine uygun hale getirilmesini öngörmektedir. Ancak erişilebilirlik gereklilikleri yeterince uygulanmamaktadır.

Görme engelli bireyler kaldırımlarda yönlendirme şeritlerinin eksikliği ve toplu taşımada sesli anonsların yetersizliği nedeniyle güvenli biçimde hareket edememekte; rampaların otomatik olmaması ve kaldırımlara park edilen araçlar nedeniyle toplu taşımayı kullanmakta zorlanmaktadır. Üst geçitlerde asansör eksikliği ve buna uygun düzenlemelerin yapılmaması gibi örnekler engellilerin gündelik yaşamını güçleştirmektedir. Bu nedenle yaklaşık 1.039.000 görme engelli birey en temel haklardan biri olan bağımsız ve güvenli seyahat hakkına erişemediklerini belirtmektedir. 14 engelli derneğinin ortak açıklamasında, toplu taşımada sesli anons sistemlerinin çalışmaması veya tutarsız biçimde kullanılması, dış anonsların neredeyse hiç bulunmaması, otobüslerin durağa tam yanaşmaması, sürücülerin erişilebilirlik konusunda eğitimsiz olması gibi yapısal sorunlar nedeniyle görme engellilerin kent içi ulaşım hizmetlerinden eşit biçimde yararlanamadığı vurgulanmıştır. Görme engelli yurttaşlar çoğu zaman toplu taşımada sürekli yardıma muhtaç yolcu konumunda görünmekte bu durum insan hakları ile eşit yurttaşlık ilkesinin ihlali anlamına gelmektedir. Görme engelli bireylerin bağımsız hareket edebilmesi için sesli anons sistemlerinin standartlaştırılması, sürücü

ve personel eğitim programlarının zorunlu hale getirilmesi, durak ve araçlarda Braille-sesli yönlendirme ve mobil uygulama entegrasyonunun sağlanması talep edilmektedir.

Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi'ne, dolaşım hakkını temel hak sayan Avrupa Kentsel Şartı'na, 5393 sayılı Belediye Kanunu'na ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanuna rağmen yerel yönetimler toplu taşıma hizmetlerinde erişilebilirliği sağlama yükümlülüğünü etkin bir şekilde yerine getirmemektedir. Çoğu görme engelli birey, bulunmayan ya da çalışmayan metro ve üst geçit asansörü, çalışmayan yürüyen merdiven, işgal edilmiş kaldırım, başkası tarafından kullanılan park yeri, kaldırımlarda yönlendirme şeritlerinin bulunmaması gibi somut sorunları da gündeme getirmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- 5378 sayılı Kanun'da öngörülen düzenlemelere rağmen, kaldırımların ve toplu taşıma araçlarının büyük bir bölümünün hala erişilebilir olmadığı yönündeki iddialara ilişkin Bakanlığınızın bir açıklaması var mıdır?
- 2- Türkiye genelinde kaldırımların, ulaşımda kullanılan asansörlerin ve üst geçitlerin erişilebilirliğine ilişkin güncel bir çalışma yapılmış mıdır?
- 3- Belediyeler tarafından sunulan toplu taşıma hizmetlerinde erişilebilirlik standartlarının sağlanması için Bakanlığınız tarafından yürütülen bir denetim ve izleme mekanizması var mıdır?
- 4- Son beş yılda toplu taşıma hizmetlerinde bulunan eksiklikler nedeniyle kaç belediyeye uyarı veya yaptırım uygulanmıştır?
- 5- Toplu taşıma araçlarında dış ve iç sesli-yazılı anons sistemlerinin zorunlu hale getirilmesi konusunda bir düzenleme yapılacak mıdır?
- 6- Otobüslerdeki engelli rampalarının otomatik çalışır hale getirilmesi, bakım ve denetiminin yapılması konusunda Bakanlığınızın bir çalışması var mıdır?
- 7- Engelli bireylerin şehir içi ulaşımda durak kısıtlaması olmaksızın güvenli şekilde iniş-biniş yapmalarını sağlayacak düzenleme yapılacak mıdır? Duraklarda ve toplu taşıma araçlarında Braille alfabesi ile bilgilendirmeler yapılmakta mıdır?
- 8- Üst geçitlerde ve metrolarda asansör bulunmaması veya çalışır durumda olmaması nedeniyle yaşanan erişilebilirlik ihlallerine yönelik Bakanlığınızın bir planı var mıdır?
- 9- Türkiye genelinde toplu taşıma araçlarının tümü engelli bireyler için erişilebilir midir?
- 10- Toplu taşıma kullanan personelin engellilik, erişilebilirlik ve insan hakları konularında eğitim almasına yönelik bir planlamanız var mıdır?

11- Toplu taşımadaki sorunların giderilmesine ilişkin görme engelli bireylerin temsilcileri, ilgili kurumlar ve Bakanlığınız ortak çalışma yapacak mıdır?

12- BM Engelli Hakları Sözleşmesi ve 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun gereği, görme engelli bireylerin toplu taşımada bağımsız ve güvenli seyahat hakkını güvence altına almak için Bakanlığınızın ne gibi planlaması vardır?